

Շատ անգամներ սրբալիներու մէջ իյնաւ,
Մինչեւ հասնիս ըմբռնելու ամէն բան:

Ա.Գ.Ա.Մ

Հեշտ է քեզի համբերութիւն քարոզել,
Յաւերթութիւն մ'ունիս առջեւը բացուած,
Սակայն կեանքի ծառէն եւ չեմ ճաշակած,
Զիս թրղաչափ կեանքըս փութալ կը ստիպէ:

Ա.ՐՈՒՍԵԱԿ

Ամէն ապրող երկար կ'ապրի հաւատար,
Դարաւոր ծառն, ու ճըճին ալ միօրեայ,
Գիտակցութիւն, սէր, խինդ ունի, կը մեռնի,
Յետ իր օրուան եւ իղձերու կատարման:
Մե'նք կը փոխուինք, ոչ թէ կ'անցնի ժամանակն,
Մէկ դար, մէկ օր, մի եւ նոյն բան են դրեթէ:
Նըպատակիդ պիտի հասնիս, մի՛ վախնար.
Բայց մի՛ կարծեր թէ մարմնիդ մէջ հողեղէն
Փակուած է լսի անձնաւորութիւն մարդուն:
Նըկատած եւս դու մըջիւններն, մեղուններն,
Հազար բանուոր կ'երթան կու գան խօլարար,
Ու խառն ի խառն եւ կուրօրէն կը դործեն,
Կը մոլորին, կը սրբալին ու կ'իյնան.
Ամբողջութիւնն իրբեւ անհատ մը, սակայն,
Յաւալ կ'ապրի, եւ միարան կը դործէ,
Կը կատարէ նախադրուած ծրարելին,
Մինչեւ որ դայ վերջն ու համայնքը դադրի: —
Ասոր պէս հող պիտի մարմնիդ ալ լուծուի,
Բայց վերապրի պիտի հարիւր կերպերով,
Հարկ չըկայ ալ բան մը ծայրէն ըսկըսիլ.
Թէ մեղանչես՝ պիտի քաւես զաւկիդ մէջ,
Եւ իրեն մէջ շարունակես պիտ' ախտերդ.
Ինչ որ փորձես, ինչ որ ըզգաս ու սորվիս՝
Պիտի մընաս դուն տէրն անոր՝ բիւր դարեր:

Ա.Գ.Ա.Մ

Ալեւորին ակնարկն է սա յետադարձ,
Բայց մատաղ կուրծքս ունի ուրիշ տենչ մ'ալրող.
Ակնարկ մը տալ ապագային: Թո՛ղ տեսնեմ
Ինչո՞ւ համար կը սրայքարիմ, ի՞նչ պիտ' կրեմ:

Ե Ի Ա

Տեսնեմ եւ ալ, այս փոփոխմամբ ըլլալիւրդ
Գեղիս հըմայքն չի՞ նուաղիր, չի՞ խամբիր:

Ա.ՐՈՒՍԵԱԿ

Ա՛յդպէս ըլլայ: Հըմայք մը ձեզ պիտ' ընեմ,
Եւ ապագան պիտի տեսնէք մինչեւ վերջ՝
Պատկերներու տակ խուսափուել երազի.
Բայց երբ տեսնէք սրբան դուր է նըպատակն,
Որքան ծանր է պայքարը ձեր ուղիին,
Որպէս զի ձեզ վըհատութիւն չըտիրէ՝
Ու չըփախչիք պատերազմի ճակատէն,
Պիտի կախեմ շող մը մեղմ իր երկընքին,
Որ գիտնաք թէ երեւոյթ են խարուսիկ
Այդ անուրջներն, — եւ յոյսն է այս ճառագայթ:

(Մինչ այս կ'առաջնորդէ Ադամն ու Եւան խրոխտին մէջ ուր անոնք կը նիւրհեն):

Հունգար բնագրէն
Բարգմանեց
Հ. Ա. Ֆ.

ՆՈՃԻՆԵՐՈՒ ԺԱՄԲԱՆ

Նոնիներուն մամբան հանդարտ կը փալէ,
Հին օրերու ինչպէս լըռին իմաստուն.
Թանձր ըստուերներ, լայն վերաբիւ ուսերուն,
Որոնց ներքեւ մուրն անասիման խորհուրդ է:

Կ'երկարի մա կապոյտներու մէջ երկու.
Լին կայ ասդին, անդին սահմանն աշխարհի,
Զայն կ'եզերեն հարիւր նոնի կողմ կողմի,
Հարիւր սիւներ՝ երկինքը վեր բըռնելու:

Քայլեր կ'անցնին դարերու հին հետքերէն,
Նոյն միտքն է որ հողին վըրայ կը կարդայ,
Կեանքի խորհուրդն եւ մարդուն սիրտն հընամեայ,
Եւ մատեաններ իջած հեռու երկինքէն:

Վանականներ հոն կը շրջին միս միմակ,
Մեծ յոյսերու եւ հաւատքի հետ ընկեր.
Անոնց համար չըկայ երազ եւ ըստուեր,
Պարուրելու կեանքը խաբող ֆողի տակ:

Համբան է լոկ մըտերիմ խոր միտքերու .
Ինչպէս մատեան, հին օրերու մէջ գրքուած .
Ու կը կարդան, կը մըտածեն, անբախանց
Տիեզերքներ, հորիզոններ անհնալու :

Իրենց տենչն է արեգակներ ըստեղծել,
Հոն ուր խաւարն՝ երկինք եղաւ դարերուն .
Եւ գրքուրեամբ մերձենալով հայ մարդուն,
Յիսուսաբար արցունքով սիրտը բուծել :

Կը շրջին լուռ, անհունին հետ միասին,
Տեսիլքի գէտ, որ երկինքէն լոկ կ'իջնէ .
Ամէն մէկն իր հոգիին մէջ կը տեսնէ
Արշալոյսներ, որոնց համբան բըռնեցին :

Ձատուած յաւիտ աղմուկներէն աշխարհի,
Նոնիներու ըստուերին տակ կը փայտն .
Կայծեր կ'իյնան հին մատեանի մ'էջերէն,
Ուր կը կարդան քաֆուն օրերն անցեալի :

Եւ համբան այդ յաւիտեանէ յաւիտեան
Միշտ կ'երկարի եւ չի հասնիր սահմանի .
Նարեկացին հոն պիտի գար խոկումի,
Դարերն երէ ընկրկէին մէկ վայրկեան :

Քանի՜ մըմունջ եւ ֆանի՜ սէր յանձնեցին
Նոնիներուն եւ կապոյտին անապակ .
Քանի՜ արցունք ծաղիկ տըւին լոյսին տակ,
Եւ գիշերներն ալ փոխուեցան ծիր կաքին :

Նոնիներուն համբան հանդարտ կը փայտ
Կարապի պէս մաքուր լինի երեսին .
Միտքեր կու գան, սրտեր կու գան ու կ'անցնին,
Եւ սուրբ Ղազար ջահ մ'ամէն օր կը վառէ :

Հ. ՎԱՀԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍԵԱՆ

ԾԱՆՈԹ. — Հեղինակին ներշնչումի աղբիւրն է «Նոնիներու համբան», որ կ'երկարի
Ս. Ղազար կղզեակի Երիսիսակողմը, լեակի եզերքին. հոն է որ միաբանները յանալս կու գան
շրջագայիլ ու խոկալ :

Ի Տ Ա Ն Ա Ն Յ Ն Կ Ս Ր Ի Չ Լ Ե Ի Ո Ն Մ Ի Ն Ա Ս Ե Ա Ն

Իր հօր երեւակայութեան, ինքնատիպ
եւ անկրկնելի ոճին ու նուրբ ճաշակին
չնօհիլ, Լեւոն Մինասեան՝ Իտալիոյ ար-
դի լաւագոյն նկարիչներէն մէկը կը հան-
դիսանայ :

Ներկայ դարու նկարչութեան Բարե-
լոնին մէջ, քառասուն տարուան ընթաց-
քին, արուեստագէտի վաւերական խառ-
նուածքով եւ անվիանդ աշխատանքով,
Լեւոն Մինասեան կրցած է բարձրացնել
համբաւի ամուր աշտարակ մը, որ սահ-
մանուած է կանգուն մնալու երկար ժա-
մանակ :

Հայ արուեստագէտը ծնած է Պոլիս՝
1905ին : Մանուկ հասակին, այրբենդիմ
սորվելէ առաջ, սկսած է դժեւ, իրեն ու-
սուցիչ ունենալով, իտալացի նկարիչ՝
Leonardo de Manzoni :

1920-21ին՝ զինքը կը գտնենք Իտալիոյ
Նափոլի քաղաքը, ուր դանիացի Axel
Jarl նկարիչին ցուցմունքներով, հսկա-
յաքայլ կը յառաջդիմէ նկարչութեան
մէջ : Լ. Մինասեան՝ 16 տարեկանին, ի-
րագործած է իր առաջին զեւեցիկ իւզա-
նկարը :

Անիկա, 1921ին՝ կ'անցնի Վենետիկ,
ուր մինչեւ 1923 կը հետեւի Contardo Եւ
Rinaldo արուեստագէտներու դասըն-
թացքներուն, միեւնոյն ժամանակ նկար-
չութեան մասնաւոր դասեր կ'առնէ Ame-
deo Bianchiէն :

1924-1927 տարեշրջաններուն, կանոնա-
ւոր կերպով, կը յաճախէ Վենետիկի Գեղ-
արուեստի Կաճառին կից գտնուող, Scuola
Libera del Nudo նկարչութեան վար-
ժարանը : Անիկա կը հետեւի նաեւ Ales-
sandro Milesi համբաւուր նկարիչի դա-
սերուն :

Լեւոն Մինասեանի արուեստին վրայ,
սակայն, մեծադոյն ազդեցութիւն ընողը
կ'ըլլայ իտալացի նշանաւոր նկարիչ Pio
Semeghini, որուն մէկ բնանկարը հայ
արուեստագէտի առջեւ կը բանայ արդի
նկարչութեան ուղին :

Semeghini նկարիչին հանդիպումէն
ետք, Լ. Մինասեան կը լծուի լուրջ եւ
ունխոնջ աշխատանքի : Անիկա, անհուն
ծարաւով, կ'ուսումնասիրէ արուեստի
հին եւ նոր վարպետներու գործերը, կ'այ-
ցելէ թանգարաններ, դուրս-գործոցներով
զարդարուած եկեղեցիներ, զրազարան-
ներ, ցուցահանդէսներ, մասնաւորապէս
Վենետիկի նկարչութեան Երկամեայ
(Biennale) անուանի ցուցահանդէսները :

Ամբողջացնելու համար հայ նկարիչին
ուսուցիչներու ցանկը, պէտք է նշել նա-
եւ, որ 1925ին, Լեւոն Մինասեանի նկար-
չական ոճին վրայ, կարեւոր ազդեցու-
թիւն ըրած են նաեւ նկարիչ Quistellóի
գործերը, եւ այդ ոճին հաւատարիմ մնա-
ցած է մինչեւ 1944 :

Լեւոն Մինասեան՝ իր անթիւ գրու-
թիւններէն մէկուն մէջ ըսած է. «Ար-
ուեստի մէջ, գոյութիւն ունի անողորմելի
օրէնք մը, որ կ'արգիլէ արուեստագէտին
միեւնոյն մակարդակի վրայ կարենալ մը-
նալը : Մարդ կը բարձրանայ կամ կ'իջնէ :
Բայց, մինչ վերելքը դանդաղ եւ յոգնե-
ցուցիչ է, էջքը՝ դահաւիրժող» :

Մեր արուեստագէտին կեանքն ալ յա-
րատեւ վերելք մը եղած է, իրր արդիւնք